

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 29 września 2010 r.

**w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz
niektórych innych ustaw.**

Dostrzegając potrzebę zmian prowadzącą do usprawnienia procesu rejestracji spółek, Krajowa Rada Sądownictwa opiniuje projekt w jego obecnym kształcie negatywnie i zwraca uwagę na pozorną przyspieszenie procesu rejestracji przy pogorszeniu bezpieczeństwa obrotu. Jednocześnie Rada nie krytykuje samej idei przyspieszenia projektu rejestracji spółek.

1. W uzasadnieniu do opiniowanych zmian zwrócono uwagę na przyczyny przedłużania się rejestracji spółek leżące po stronie Krajowego Rejestru Sądowego, a także i innych podmiotów. W związku z tym - zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa - poprawa jest możliwa do uzyskania bez ingerencji w ustawę. Wprowadzenie proponowanych zmian z pewnością przyspieszy samą techniczną stronę procesu rejestracji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, ale nie oznacza to automatycznego przyspieszenia całego procesu kreacji nowego przedsiębiorstwa. W celu pełnej rejestracji należy jeszcze dokonać szeregu odpowiednich zgłoszeń, także w Krajowym Rejestrze Sądowym – np. wzory podpisów, jak i oświadczeń o wniesieniu kapitału zakładowego czy chociażby do urzędu skarbowego, statystycznego czy też zakładu ubezpieczeń społecznych. Wątpliwym jest także uzasadnienie odnoszące się do wprowadzenia nowej regulacji do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.
2. Art. 167¹ wskazuje na nietrafność koncepcji eliminacji aktu notarialnego. Krajowa Rada Sądownictwa proponuje rozważenie by to notariusz dokonywał elektronicznej rejestracji spółki, dysponując stałym odpowiednim kluczem elektronicznym. Notariusz jako osoba zaufania publicznego zobowiązany byłby do złożenia do sądu

rejestrów dokumentów spółki, w tym wzorów podpisów, w sposób analogiczny jak przy akcie notarialnym dotyczącym obrotu nieruchomości.

Należy zachować rozróżnienie dwóch rodzajów spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, rejestrowanych elektronicznie i tradycyjnie.

Ponadto, rozważyć należy także problem spółek jednoosobowych i możliwości ich rejestracji w trybie elektronicznym.

3. Istnieje uzasadniona wątpliwość, co do tego czy wzorzec powinien być regulowany aktem wykonawczym. Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa konieczne jest żeby to ustawa zawierała niezbędne elementy kształtujące wzorzec umowy, a rozporządzenie przedstawiało ewentualnie jedynie wzór, grafikę, schemat o charakterze technicznym.
4. Zastrzeżenia Rady, z uwagi na bezpieczeństwo obrotu prawnego, budzi eliminacja udziału notariusza na etapie konstruowania umowy spółki (nawet jeżeli odbywać się to będzie przy wykorzystaniu wzorca umowy). Zresztą nawet z punktu widzenia założeń zaproponowanej nowelizacji, odejście od notarialnej formy zawierania umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie znajduje żadnego uzasadnienia. Udział notariusza przy zawieraniu umowy nie jest przecież elementem negatywnie wpływającym na szybkość procesu rejestracji spółki, z tego względu jego eliminacja (osłabiająca przy tym pewność obrotu prawnego) nie wydaje się być dobrym rozwiązaniem. Dodatkowo projektowany przepis art. 157 § 3 nie wystarczająco odnosi się do wyłączenia formy notarialnej z paragrafu drugiego, w którym należy zamieścić ewentualne wyjątki np. § 3.
5. Rada zwraca również uwagę na przepis zaproponowanego art. 157 § 3, który wprowadza dwie formy rejestracji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy: pisemną oraz w drodze złożenia formularza drogą elektroniczną. Koniecznym jest zwrócenie uwagi na fakt, że może to stanowić pewnego rodzaju pole do większych nadużyć gospodarczych aniżeli to ma to miejsce dotychczas. Z uwagi na to, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest wygodnym instrumentem do ograniczania odpowiedzialności osobistej wspólnika,

niedopuszczalne jest, zdaniem Rady, akceptowanie stanu prawnego, który pozwoli na funkcjonowanie przynajmniej przez sześć miesięcy (vide: art. 169 ksh) w obrocie gospodarczym podmiotów, które powstały bez żadnej kontroli czy pomocy (odpowiednio sądu oraz notariusza) jak dotychczas miało to miejsce. Szybkość nie jest przecież wartością, która powinna wyprzedzać bezpieczeństwo obrotu. Zmiana w przepisach o Krajowym Rejestrze Sądowym art. 8b wskazuje na to, że następuje przesunięcie poza sąd elementów koniecznych do rejestracji, a więc potwierdza względność przyspieszenia rejestracji.

6. Krajowa Rada Sądownictwa podnosi również zastrzeżenia co do techniki procesu legislacyjnego oraz jego transparentności polegającej na nieprzedstawieniu wraz z projektem zmian ustawy, projektów aktów wykonawczych. W tym wypadku jest to bardzo istotna kwestia bowiem właśnie w akcie wykonawczym ma być określony i zredagowany wzorzec umowy spółki.

Ponadto, Krajowa Rada Sądownictwa wyraża niepokój nad ogólną formą zmian dokonywanych w kodeksie spółek handlowych. Zaproponowana nowelizacja jest siedemnastą ingerencją w ten akt prawny. Dokonywanie zmian etapami nie sprzyja przejrzystości prawa i pozytywnemu odbiorowi społecznemu. Pożądane jest kompleksowe ujęcie, obejmujące regulację dotyczącą szerszego pakietu koniecznych zmian.